

دانشگاه علوم پزشکی
و خدمات بهداشتی درمانی تهران

معاونت آموزشی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی
واحد برنامه‌ریزی آموزشی
چارچوب طراحی «طرح دوره»

اطلاعات درس:

گروه آموزشی ارابه دهنده درس: اساتید گروه های آموزشی پرستاری بهداشت جامعه و سالمندی، و پرستاری ویژه
عنوان درس: نظام ها و برنامه های آموزش پرستاری در ایران و جهان
کد درس: 6990003
نوع و تعداد واحد: 2 واحد نظری،
نام مسئول درس: دکتر رضا نگارنده
مدرس/ مدرسین: دکتر رضا نگارنده، و دکتر الهام نواب
پیش‌نیاز/ هم‌زمان: ندارد
رشته و مقطع تحصیلی: پرستاری / دکتری

اطلاعات مسئول درس:

رتبه علمی: استاد
رشته تخصصی: پرستاری
محل کار: دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران
تلفن تماس: 09126188175
نشانی پست الکترونیک: negarandeh@tums.ac.ir

¹ مشتمل بر: نظری، عملی و یا نظری- عملی به تفکیک تعداد واحدهای مصوب. (مثال: 2 واحد نظری، 1 واحد عملی)

توصیف کلی درس (انتظار می‌رود مسئول درس ضمن ارائه توضیحاتی کلی، بخش‌های مختلف محتوایی درس را در قالب یک یا دو بند، توصیف کند): معرفی نظام‌ها و برنامه‌های درسی آموزش پرستاری در جهان و مقایسه آنها برای برنامه‌های جاری در ایران.

اهداف کلی/ محورهای توان‌مندی: آشنایی با طراحی و ارزشیابی برنامه درسی، برنامه‌ریزی استراتژیک، اعتباربخشی و مسایل و چالش‌های این حوزه.

اهداف اختصاصی/ زیرمحورهای هر توان‌مندی:

پس از پایان این درس انتظار می‌رود که فراگیر:

- 1- نظام آموزش پرستاری ایران در مقاطع مختلف را (از نظر فلسفه، اهداف، محتوی، برنامه‌ریزی، اجرا، اثربخشی و...) منتقدانه بررسی نمایند و آن را با نظامهای آموزش پرستاری دیگر کشورها مقایسه نمایند.
- 2- الگوهای مختلف تحلیل نظامهای آموزش پرستاری را توضیح داده و آن را در تحلیل خود عملاً بکار بندند.
- 3- با برنامه‌های متعدد و متنوع آموزش پرستاری در دنیا آشنا شده، نقاط قوت و ضعف هر کدام را تبیین نمایند.
- 4- کارآیی نظام‌های سنتی و مدرن آموزش پرستاری در مقاطع مختلف را بررسی و مقایسه نمایند.
- 5- عوامل موثر بر اثربخشی یک نظام آموزشی را تجزیه و تحلیل نمایند.
- 6- چالشهای عمده آموزش پرستاری امروز ایران (تمرکز یا تمرکز زدایی در آموزش عالی، اقتصاد آموزش، مشارکت دانشجویان و تحول آموزشی در پرستاری، تغییر الگوی جنسیتی پذیرش دانشجو در پرستاری) را بررسی و تحلیل نمایند.

رویکرد آموزشی¹: مجازی² □ حضوری □ ترکیبی³ □

روش‌های یاددهی- یادگیری با عنایت به رویکرد آموزشی انتخاب شده:

رویکرد مجازی

- کلاس وارونه
- یادگیری مبتنی بر بازی دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر محتوای الکترونیکی تعاملی
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر سناریوی متنی
- یادگیری مبتنی بر مباحثه در فروم

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

1. Educational Approach

2. Virtual Approach

3. Blended Approach: Blended learning is an approach to education that combines online educational materials and opportunities for interaction online with traditional place-based classroom methods.

رویکرد حضوری

- سخنرانی تعاملی (پرسش و پاسخ، کوئیز، بحث گروهی و ...)
- بحث در گروه‌های کوچک
- ایفای نقش
- یادگیری اکتشافی هدایت شده
- یادگیری مبتنی بر تیم (TBL)
- یادگیری مبتنی بر حل مسئله (PBL)
- یادگیری مبتنی بر سناریو
- استفاده از دانشجویان در تدریس (تدریس توسط هم‌تایان)
- یادگیری مبتنی بر بازی

سایر موارد (لطفاً نام ببرید) -----

رویکرد ترکیبی

ترکیبی از روش‌های زیرمجموعه رویکردهای آموزشی مجازی و حضوری، به کار می‌رود.

لطفاً نام ببرید .....

تفویم درس:

جلسه	عنوان مبحث	روش تدریس	فعالیت‌های یادگیری / تکالیف دانشجو	نام مدرس / مدرسان
1	مروری بر مفاهیم تدوین و ارزشیابی برنامه آموزشی	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
2	بررسی فلسفه، رسالت، دیدگاه و اهداف آموزش پرستاری در ایران	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
3	مقاطع و رشته‌های آموزش پرستاری در ایران و جهان	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
4	بررسی و مقایسه نقش‌ها و وظایف پرستاری در ایران و جهان	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
5	نقد و بررسی چالش‌های نظام‌ها و برنامه‌های آموزش پرستاری در ایران	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
6	بازنگری و اصلاح نظام آموزشی: اصول و فرایندهای متداول	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
7	کیفیت در آموزش پرستاری	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
8	اعتبار بخشی	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	دکتر نگارنده
9	مدل‌های ارزشیابی برنامه آموزشی	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
10	مدل‌های ارزشیابی برنامه آموزشی (ادامه)	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
11	عوامل مؤثر بر برنامه آموزش پرستاری (فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ...)	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
12	بررسی و مقایسه محتوای دروس با مفاهیم بنیادی برنامه آموزش پرستاری در ایران و جهان	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
13	انواع ادغام در آموزش پرستاری	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
14	الگوهای آموزش بالینی نقد و ارزیابی آنها	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
15	راهبردها و رویکردهای برنامه آموزش پرستاری ایران	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
16	بررسی و مقایسه مؤسسات و جوامع علمی، حرفه‌ای در ایران و جهان و نقش آن در حمایت از تربیت و توسعه نیروی انسانی پرستاری و چالش‌های مرتبط	سخنرانی / پرسش و پاسخ	ارایه تکالیف کلاسی	خاتم دکتر نواب
17	امتحان			کلیه مدرسین

وظایف و انتظارات از دانشجو (منظور وظایف عمومی دانشجو در طول دوره است. وظایف و انتظاراتی نظیر حضور منظم در کلاس درس، انجام تکالیف در موعد مقرر، مطالعه منابع معرفی شده و مشارکت فعال در برنامه‌های کلاس¹)

در فرآیند آموزش مشارکت نموده و به پویایی مباحث کمک نمایند.

تفکر انتقادی داشته و با بررسی و مطالعه متون مرتبط کلاس را بهره مند نمایند.

1. این وظایف مصادیقی از وظایف عمومی هستند و می‌توانند در همه انواع دوره‌های آموزشی اعم از حضوری و مجازی، لحاظ گردند.

متناسب با جدول زمان بندی، تکالیف خود را ارائه نمایند.

روش ارزیابی دانشجوی:

- ذکر نوع ارزیابی (تکوینی/تراکمی)¹
- ذکر روش ارزیابی دانشجوی
- ذکر سهم ارزشیابی هر روش در نمره نهایی دانشجوی
- ✓ **ارزیابی تکوینی (سازنده)²:** ارزیابی دانشجوی در طول دوره آموزشی با ذکر فعالیت‌هایی که دانشجوی به طور مستقل یا با راهنمایی استاد انجام می‌دهد. این نوع ارزیابی می‌تواند صرفاً با هدف آرایه بازخورد اصلاحی و رفع نقاط ضعف و تقویت نقاط قوت دانشجوی صورت پذیرفته و یا با اختصاص سهمی از ارزیابی به آن، در نمره دانشجوی تأثیرگذار باشد و یا به منظور تحقق هر دو هدف، از آن استفاده شود. نظیر: انجام پروژه‌های مختلف، آزمون‌های تشخیصی ادواری، آزمون میان‌ترم مانند کاربرگ‌های کلاسی و آزمونک (کوئیز) های کلاسی
- ✓ **ارزیابی تراکمی (پایانی)³:** ارزیابی دانشجوی در پایان دوره است که برای مثال می‌تواند شامل موارد زیر باشد:
  - آزمون‌های کتبی، شفاهی و یا عملی با ذکر انواع آزمون‌ها برای مثال آزمون‌های کتبی شامل آزمون‌های کتبی بسته پاسخ اعم از «چندگزینه‌ای»، «چورکردنی گسترده»، «درست- نادرست» و آزمون‌های کتبی باز پاسخ اعم از تشریحی و کوتاه پاسخ، آزمون‌های استدلالی نظیر آزمون ویژگی‌های کلیدی، سناریونویسی با ساختن فرضیه و ...، آزمون‌های عملی که برای مثال می‌تواند شامل انواع آزمون‌های ساختارمند عینی نظیر OSCE⁴، OSLE⁵ و ... و یا ارزیابی مبتنی بر محل کار⁶ با استفاده از ابزارهایی نظیر DOPS⁷، لاگبوک⁸، کارپوشه (پورت فولیو)⁹، ارزیابی 360 درجه¹⁰ و ..... باشد.

حضور و مشارکت فعال در کلاس با آرایه یک مقاله مرتبط با موضوع بحث برای هر جلسه (50%)

امتحان کتبی (50%)

منابع: منابع شامل کتاب‌های درسی، نشریه‌های تخصصی، مقاله‌ها و نشانی وبسایت‌های مرتبط می‌باشد.

الف) کتب:

2. Formative Evaluation
3. Summative Evaluation
4. Objective Structured Clinical Examination
5. Objective Structured Laboratory Examination
6. Workplace Based Assessment

7. مشاهده مستقیم مهارت‌های بالینی Direct Observation of Procedural Skills: روشی است که به طور ویژه، برای ارزیابی مهارت‌های عملی (پروسیجرها) طراحی شده است. در این روش فراگیر در حین انجام پروسیجر، مورد مشاهده قرار می‌گیرد و عملکرد وی بر اساس یک چک لیست ساختارمند، ارزیابی می‌شود. با این روش، بعد از هر بار انجام آزمون، نقاط قوت و ضعف فراگیر شناسایی می‌شوند. فرایند مشاهده فراگیر در حدود ۱۵ دقیقه و ارائه بازخورد به وی حدود ۵ دقیقه به طول می‌انجامد.

8. Logbook
9. Portfolio
10. Multi Source Feedback (MSF)

ب) مقالات:

ج) محتوای الکترونیکی:

د) منابع برای مطالعه بیشتر:

1. Ben-Peretz, M. (1990). *The Teacher-Curriculum Encounter*. Buffalo: State University of New York Press.
  - a. *Chapter 1: Patterns of teacher's involvement in the curriculum endeavour.*
  - b. *Chapter 3: Teacher's concerns about curriculum issues*
  - c. *Chapter 7; Implications for teacher education and staff development*
2. Ornstein, A. and Hunkins, F. *Curriculum: Foundations, principle and issues*. (1998). Boston, MA: Allyn & Bacon. *Chapter 10: Curriculum implementation.*
3. Sowell, E. (2000). *Curriculum: An integrative introduction*. Upper Saddle River, NJ: Prentice-Hall. *Chapter 1: Overview of curriculum processes and products.*
4. Keating, Sarah. *Curriculum development and evaluation in nursing*. Springer Publishing Company, last edition.
5. American Association of Colleges of Nursing | Curriculum Standards
6. National League for Nursing | Curriculum Standards
7. Nurse Education Today, related articles
8. Journal of Nursing Education, related articles
9. Journal of Nursing Education and practice, related articles
10. International Journal of Nursing Education Scholarship, related articles